



Abandoned p urban ex

TEKST: Henk van Rensbergen

Henk van Rensbergen - fototentoonstelling MIAT

Fascinatie voor verdwenen culturen en beschavingen is van alle tijden. Onderzoek, reconstructie en archeologie moeten de puzzel weer compleet maken, met de onvermijdelijke ontbrekende schakels en onopgeloste raadsels. Hoe ouder de verdwenen cultuur en hoe korter haar bloeiperiode, hoe groter het mysterie.

Je hoeft niet noodzakelijk in het verleden te graven om een beschaving te ontdekken; kijk om je heen en stel jezelf de vraag: hoe zien de kelders van dit ziekenhuis eruit, hoe zou het daar in die leegstaande fabriek zijn, welk uitzicht krijg ik vanaf het dak van dat kantoorgebouw, waar gaat die lift naartoe, waar kom ik uit als ik die tunnel inloop (niet doen !)... Als je het nagaat zijn bijna alle gebouwen in min of meerdere mate afgesloten voor het publiek, maar wie heeft nooit de drang gevoeld om een openstaande deur binnen te gaan, om over de muur te kijken wat er achter ligt ?

Urban exploration (UE) is een nieuw begrip dat zich via het internet in een mum van tijd verspreid heeft. Velen bleken het te doen, al sinds eeuwen, maar een woord was er niet voor.

Urban explorers gaan op onderzoek binnen hun eigen leefwereld : leegstaande gebouwen (fabrieken, ziekenhuizen, kazernes, scholen, hotels, ...), gebouwen in gebruik of in aanbouw (sommigen maken er een sport van om een kiekje van zichzelf te maken in de sauna van ieder 5-sterren hotel van de stad), anderen duiken ondergronds (tunnels, rioleering, catacomben, ...), sommigen zoeken het in de haven of beklimmen een viaduct...

Let wel: het betreden van (leegstaande) gebouwen is niet zonder risico: sommige delen zijn bouwvallig, vervuild of gewoon gevaarlijk wegens niet voorzien op "bezoek". Ze zitten vol valkuilen, vloeren zijn rot, leuningen hangen los, ... je volgende stap kan je laatste zijn.

Waar ligt de grens tussen wat kan en niet kan ? Iedere UE-er hanteert zijn persoonlijke normen, maar duidelijk is wel dat vandalisme en diefstal niet kunnen. Een bezoek mag geen schade of overlast veroorzaken. Het forceren van sloten en deuren is *not done*, al zijn verbodstekens eerder een aanmoediging dan een onvoorwaardelijke hindernis.

Exploring is potentieel gevaarlijk en je kunt tegen de lamp lopen. Eigenlijk moet iedereen het doen vanuit zijn luie stoel: er is genoeg spannends te be-

aces -
ploration

leven op het internet, net zoals je een spannend boek leest zonder zelf op avontuur uit te gaan.

Ik zie me als kind nog rondneuzen, bibberend van de spanning, in de kelder van een leegstaande villa in Oostduinkerke. Ook niets leuker dan in de kerktoren te klimmen terwijl de rest van de klas naar de mis luisterde.

Vanaf mijn twintigste werd mijn fascinatie ook mijn passie. Ik reed rond in industriegebieden op zoek naar leegstaande fabrieken. De eerste keer dat ik betrappt werd was in de cokesfabriek van Buda Marly, aan het kanaal in Brussel. De fabriek werkte nog maar was toch al in verval. Langs de treinsporen kwam ik het terrein op, nam enkele foto's en werd toen in de kraag gegrepen. Ik kwam er met een waarschuwing van af.

Overal in België ontdekte ik fabrieken. De jaren '90 waren voor mij een fascinerende tijd, ik leek wel de enige op de wereld met deze hobby. Ik maakte foto's die ik aan mijn vrienden en familie toonde. We organiseerden een tentoonstelling in de verlaten Remy-toren aan het kanaal in Wijgmaal. Eind jaren '90 ontwierp ik m'n eerste website : ik beschreef er mijn avonturen en belichtte mijn foto's. Ik kocht een eigen domeinnaam 'abandoned-places.com'. Al snel bereikte ik meer bezoekers dan ooit voordien. In 2000 waren er dat 3.500, in 2006 lag het aantal bezoekers tussen de 600 en 800 per dag. De reacties waren enthousiast: mensen beleefden het avontuur zelf; de combinatie foto en tekst bleek een schot in de roos.

Ineens was ik een *urban explorer*, de eerste in België en daardoor internationaal bekend in de kleine familie van UE pioniers.

Maar die familie groeide explosief, wereldwijd en in eigen land. De eerste golf bestond uit explorers die in mijn voetstappen traden om daarna hun eigen weg en inspiratie te volgen. UE-websites en forums schoten als paddenstoelen uit de grond en plots kwam ik mensen tegen in leegstaande fabrieken die mij bij naam en voornaam kenden...

Uit België en Nederland kwamen ieder weekeinde bendes zogenaamde *urban explorers* afgezakt die alles meepikten wat los zat. De rest werd vernield of beklad.

Dit had niks meer met UE te doen, wel met het voorhanden zijn van informatie voor mensen met slechte bedoelingen.

Ik besloot geen foto's meer te publiceren van waardevolle gebouwen, en ook uit te leggen waarom ik dat deed. In de FAQ (lijst met vragen) van mijn website schreef ik een stukje over ethiek voor UE-ers.

Sommige forums werden afgesloten en zijn nu enkel toegankelijk voor UE-ers met een onberispelijke reputatie. Zo wordt het kaf van het koren gescheiden. De beschaafde UE-er houdt zich aan de spelregels: niets stuk maken, niets meenemen, respect voor de gebouwen.

Respect, daar gaat het om, en dat probeer ik ook in mijn foto's weer te geven. Ieder gebouw heeft zijn eigen ziel, elke plek zijn eigen verhaal. Het is door te luisteren naar de stilte van het lege gebouw dat het terug tot leven komt en zijn geheime prijs geeft. Vaak keer ik terug naar hetzelfde gebouw en iedere keer ontdek ik weer iets nieuws, zoals je een metgezel pas na verloop van tijd begint te doorgronden.

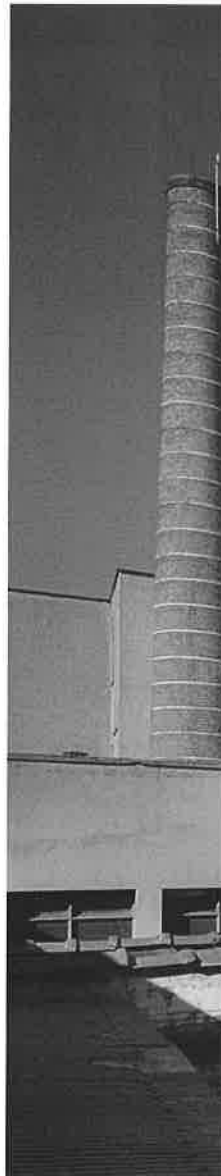
Soms heb ik geen idee waar een bepaalde fabriek voor gediend heeft, maar de monumentale hallen, de machines die er soms nog staan, de bureau's en de papieren die er nog rondslingeren vertellen een verhaal dat ik begrijp. Ik realiseer me dat ik op een bedreigde plek sta, dat ik misschien de laatste getuige ben van iets waardevols dat miskend is, en morgen al zou kunnen verdwenen zijn.

Wat moet er met die gebouwen gebeuren? Redden, restaureren, renoveren, laten verloederen, afbreken, ... Het is een discussie die over het algemeen binnen UE-kringen niet ten gronde wordt gevoerd. De dossiers zijn complex en politiek, de historische of esthetische waarde van een gebouw is helaas moeilijk (in geld) te becijferen. Budgetten voor sanering, afbraak of renovatie, en de opbrengsten uit de verkoop van een 'nieuw' industrieterrein, zijn wel makkelijker in tabellen onder te brengen...

Hoewel het verhaal van de UE eindigt waar dat van de industriële archeologie begint, delen beide groepen toch dezelfde passie voor gebouwen en hun verleden, een verhaal dat door een deel van de samenleving liever vergeten en uitgewist wordt.

De actieve groep van UE-ers die deze gebouwen bezoekt, fotografeert en erover vertelt, bereikt via het internet, de media en allerhande culturele manifestaties een groot publiek. Een publiek dat vaak voor de eerste keer dit onderwerp vanuit een avontuurlijke, esthetische en waarderende hoek opgediend krijgt. Deze publieke interesse biedt voor de industriële archeologie kansen om openbaar druk uit te oefenen en gebouwen te redden. □

Henk van Rensbergen (°1968) is ex-sabnapiloot en maakt al meer dan 15 jaar foto's van leegstaande (industriële) gebouwen, op zoek naar het mysterie en de schoonheid van het verval. Hij fotografeert voornamelijk sites in België, maar ook in het buitenland. Zijn webstek www.abandoned-places.com is een referentie voor fotografen en urban explorers overal ter wereld.





Fabriek Renova-Bulex 'Birmingham-site'
Plaats Sint-Jans Molenbeek
Land België



Op het einde van de 19^{de} eeuw was hier een wasserij. In 1919 werden hier voor het eerst boilers gemaakt, een traditie die werd voortgezet door Renova Bulex.

Het complex werd in 1999 gekocht en wordt nu omgebouwd tot een geheel van lofts, handelszaken en kmo's. Het project moet de sociale mix in dat stukje Molenbeek verbeteren.





Fabriek Mouterij Boortmalt
Plaats Boortmeerbeek
Land België



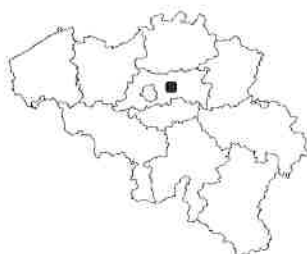
In de dorpskern van Boortmeerbeek, tussen het politiekantoor en de spoorweg, ligt een uit zijn voegen barstende mouterij. Wegens plaatsgebrek verhuisden de activiteiten naar Antwerpen, de mouterij hier wordt afgebroken, één toren blijft behouden als herinnering aan de rijke brouwerstraditie van de gemeente.

Deze immense mouterij is een samenraapsel van hoge torens, eindeloze ruimtes, bijbouwswels, donkere gangen en een wirwar van buizen en trappen.

Om heel verschillende redenen zijn zowel het uitzicht van het hoogste punt als een bezoek aan de donkere kelders adembenemend.

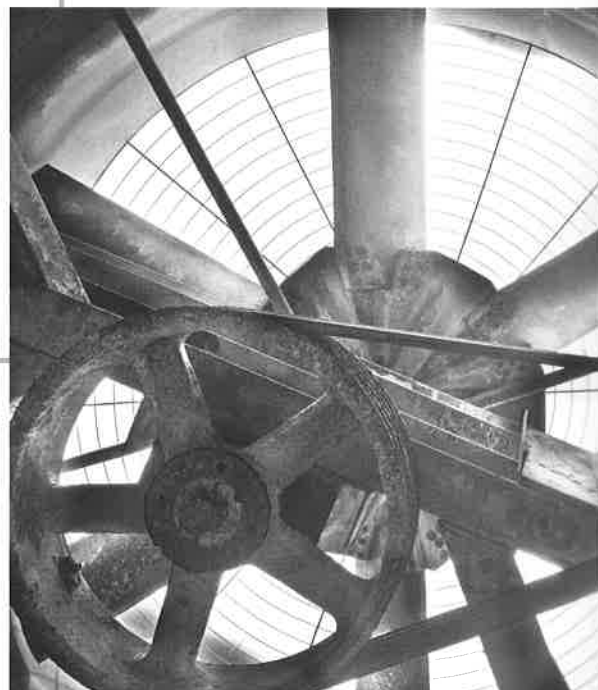


De grootste bierbrouwer ter wereld is aan het verbouwen, afbreken en bijbouwen. Bij een prestigeproject horen grootse middelen en veel volk om op schema te blijven.



En ook al verslapt de waakzaamheid nauwelijks ... er staat altijd wel ergens een deur open.

Fabriek Bierbrouwerij Stella Artois
Plaats Leuven
Land België





Fabriek Interprochim
Plaats Machelen
Land België



Op de achtergrond klinkt monotoon gebrom van het verkeer op het viaduct van Vilvoorde, overstemd door de opstijgende vliegtuigen die de ruiten doen trillen.

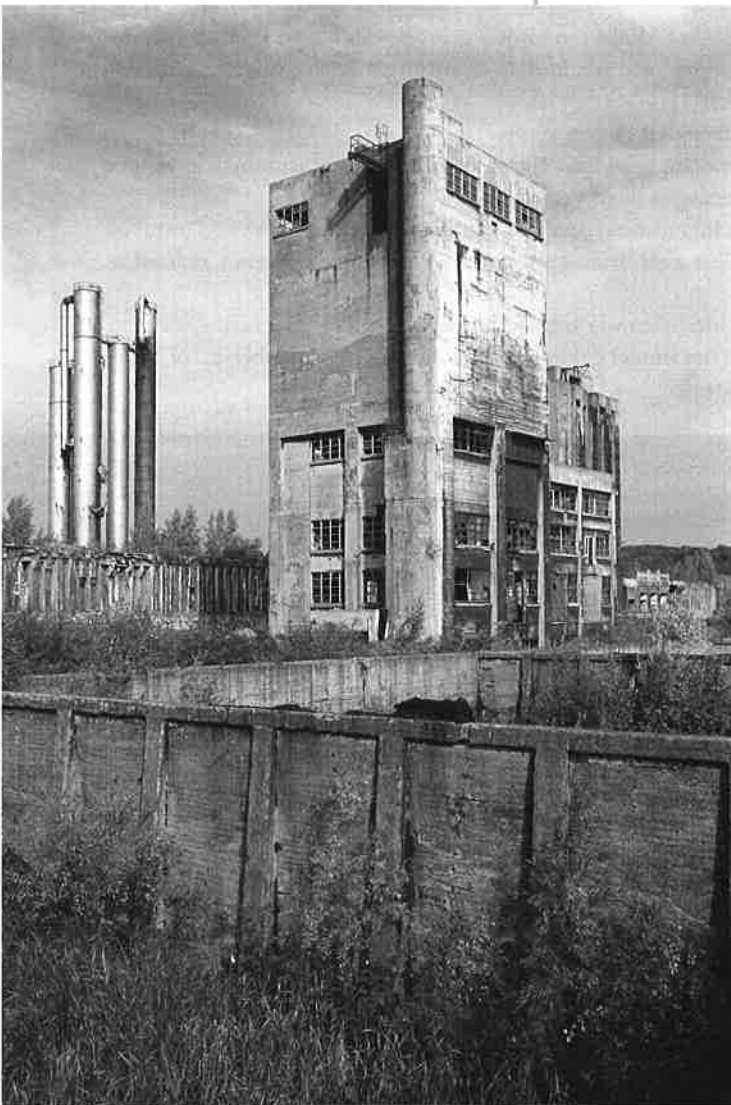
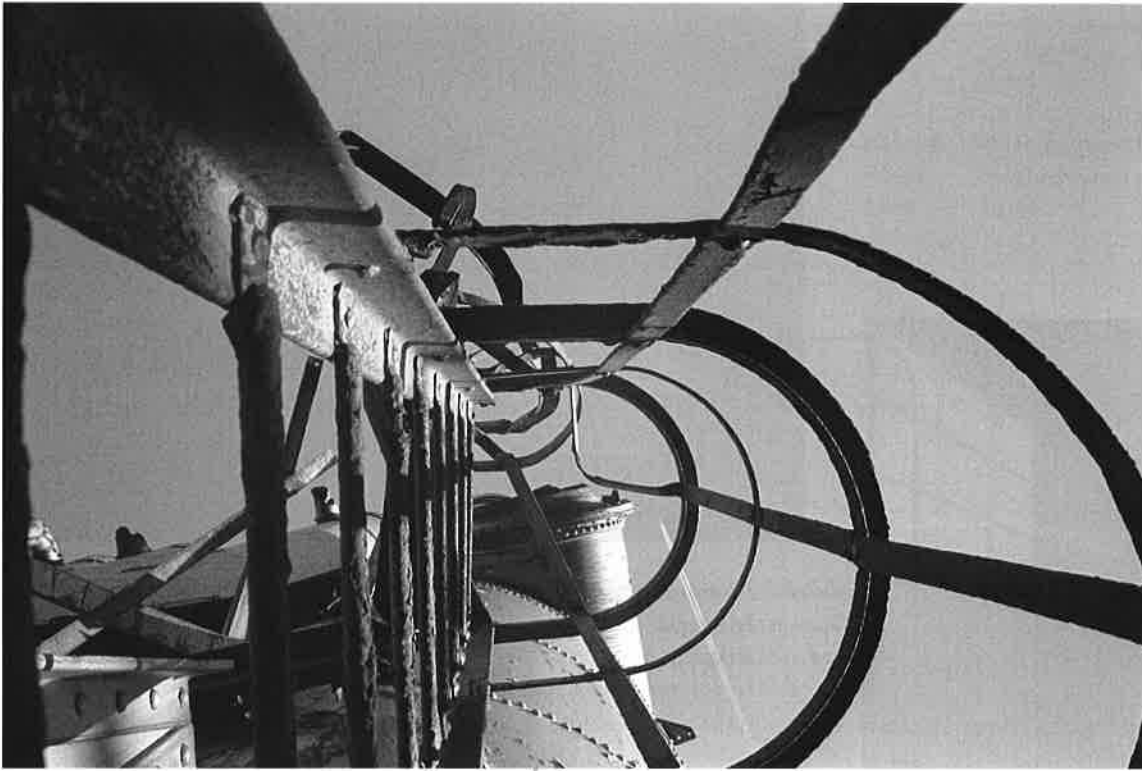
Hier rusten de doden niet in vrede.

Ze kijken met open ogen naar elkaar, en naar een onfortuinlijke lotgenoot die met hamerslagen werd verbrijzeld.

Als ik diep in hun gipsen ogen kijk kan ik me niet van het gevoel ontdoen dat de modellen zich bewust waren van het zinloze proberen zichzelf te vereeuwigen.

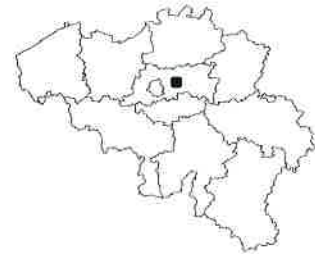
Ik kan niet achterhalen wie wie overleefde: het model of de buste, wie weet is het lot van het model gekoppeld aan dat van zijn evenbeeld...of is die gedachte te wreed?





Fabriek Carcoke Buda Marly
Plaats Vilvoorde
Land België

Wie kent deze fabriek niet? De stank die je in het gezicht sloeg, de okeren wolven die de zichtbaarheid op het viaduct van Vilvoorde belemmerden, het open stort en de massale vervuiling zo dicht bij de hoofdstad. Maar ook de weerspiegeling van de machtige gebouwen in het kanaal, de skyline van dit stukje industrieel Brussel, de volksbuurt en de fabriek als sociale eenheid. Buda Marly was de eerste leegstaande fabriek die ik zo vaak heb bezocht, en dat scheidt een band. De pogingen om haar van de kaart te vegen waren talrijk, en tot de laatste snik heeft ze haar lot bevochten. Ze haalde het wereldnieuws toen bij de laatste afbraak de schoorstenen in brand vlogen en dagenlang een dikke zwarte rook rouwend over Europa trok.



Fabriek Remy toren
Plaats Wijnmaal
Land België

Graansilo met een opvallend mooie koepel en een wonderlijke akoestiek. Gelegen aan de vaart tussen Leuven en Mechelen, bijna buurman van die andere silo 'De Stordeur'.

Einde jaren '80 maakte ik kennis met de eigenaar. Hij had grootse plannen met zijn toren, maar in afwachting konden wij gebruik maken van de kelder om onze eerste fototentoonstelling te houden. Een oude badkuip gevuld met ijs diende als koelkast voor de drank. We hadden stroom voor muziek en verlichting. Toen het feest in de vroege uurtjes afliep, waren de foto's krom getrokken door het vocht van de kelders.



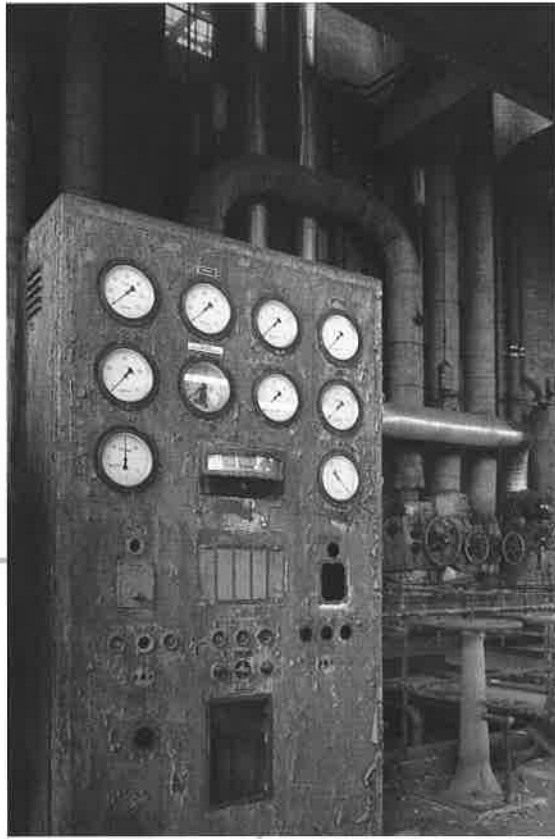
Eén van de vele graansilo's aan de vaart in Leuven in de jaren '80. Het was m'n eerste graansilo, en steeds als ik er kwam beloofde ik mezelf dat het de laatste keer was. Het stonk er verschrikkelijk: overal lag rottend graan. Muizen, ratten, duiven en spinnen hadden er vrij spel. De machines waren weggehaald en de gaten in de vloer afgedekt met losse platen en rommel. Toch was het een mooi gebouw, onderdeel van de skyline van de Leuvense vaart.

De Stordeur is afgebroken om plaats te maken voor de TGV sporen.



Fabriek Usines de Stordeur
Plaats Leuven
Land België





Monumentale elektriciteitscentrale,
stilgelegd in 1997.



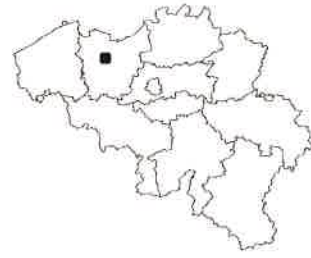
Fabriek Centrales Electriques des Flandres
Plaats Evergem - Langerbrugge
Land België



In 1879 stichtten Jozef Alsberge en August Van Oost een blekerij in de buurt van Gent. Honderd jaar later ging het bedrijf dicht.

Na 25 jaar leegstand is de immense fabriek compleet overwoekerd en bouwvallig. Het is onmogelijk een zicht te krijgen over het geheel. Er liggen matrassen van krakers, ooit werd er een festival van miskende kunstenaars gehouden.

Tussen de bergen afval en de instortende muren, onder een rottend plafond in een tochtige gang staan twee zetsels naast elkaar... dronk de kleinzoon van Jozef of August hier zijn laatste cognac voor hij de deuren definitief sloot, of zakte in deze stoel een junkie zuchtend onderuit in een roes die hem tijdelijk uit zijn miserie haalde?



Fabriek Alsberge - Van Oost
Plaats Gent
Land België



Fabriek Triage Lavoir du Roton
Plaats Farciennes
Land België

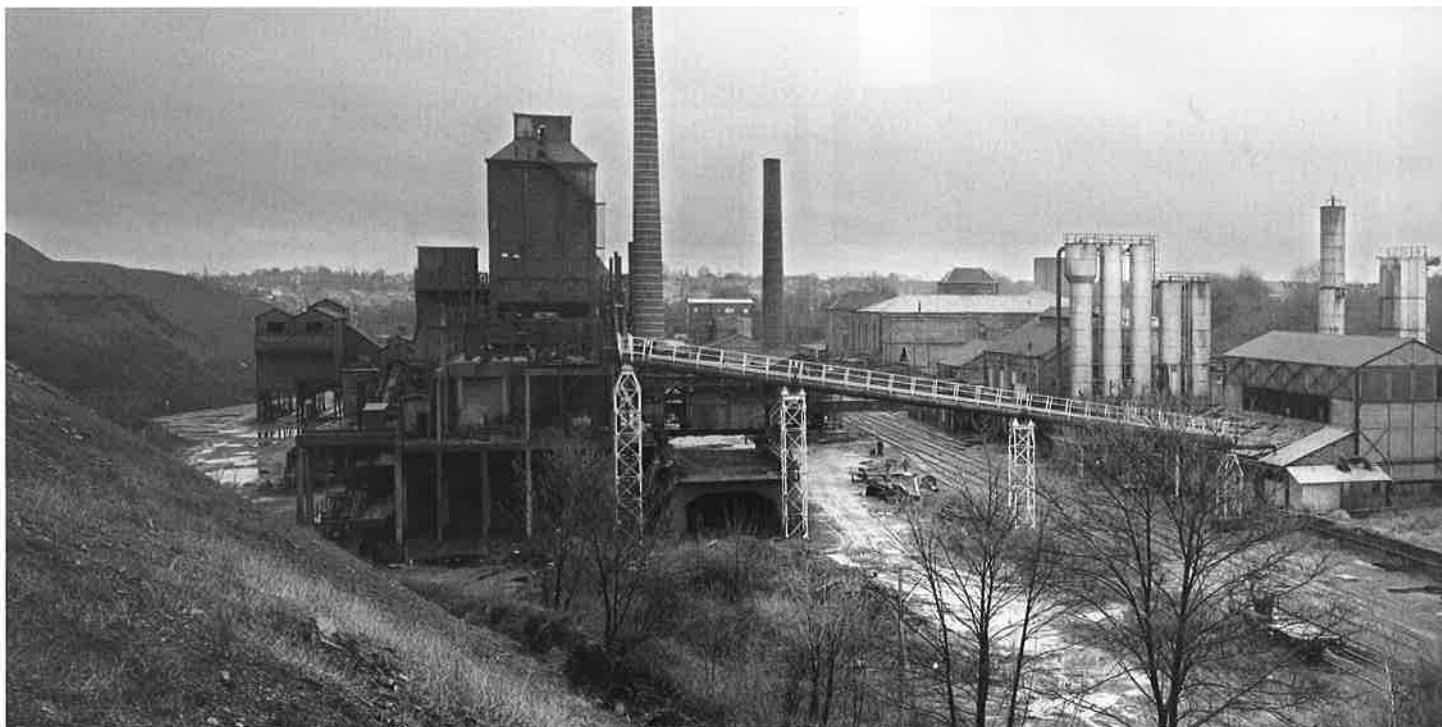




Je zou het niet zeggen, maar deze kolenwasserij stond niet leeg. Althans niet helemaal. Toen ik deze fabriek in 1996 'ontdekte' was er nog een paar man aan het werk. Zij experimenteerden met nieuwe grondstoffen en technieken om de oude machines draaiende te houden.

Naar het schijnt ligt de fabriek nu volledig stil en is ze gedeeltelijk afgebroken.





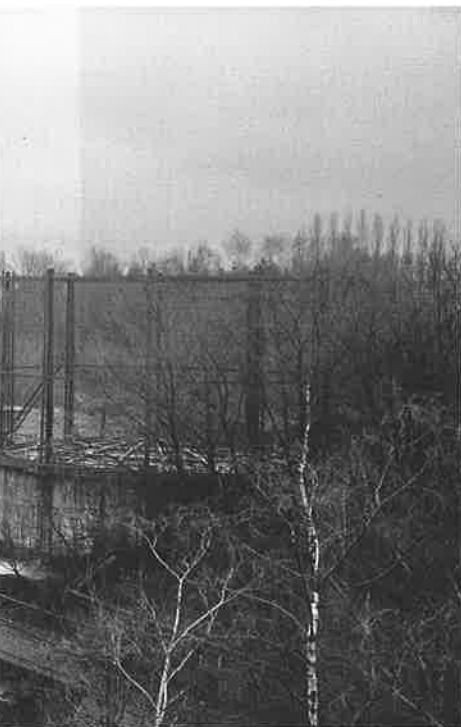
De tijd in deze honderdjarige fabriek is blijven stilstaan in de jaren '50, met uitzondering van de fax in het kantoor van de directeur en Claudia Schiffer in het atelier.

Stilstaan is achteruitgaan. De crisis in de steenkoolindustrie en het gebrek aan investeringen hebben het lot van Anderlues bezegeld. In 1904 werd de fabriek gebouwd, in 1931 hernieuwd en in 2002 definitief gesloten.

Het stilleggen van de ovens, een onomkeerbaar proces, werd voorbereid, en uitgevoerd als een onrechtvaardig doodsvonnis... In de dagen erop sneeuwde het en voor het eerst bleef die sneeuw ook op de ovens liggen.



Fabriek Cockeries d'Anderlues
Plaats Anderlues
Land België





In Jumet zijn de straten leeg, de winkels gesloten, zelfs de cafés doen hier geen zaken. Aan de autosnelweg staat een gigantisch verlaten ziekenhuis, even verderop een leegstaande cinemazaal en de gesloten fabriek van Verlipack.

In deze sombere wereld zonder toekomst begroef Dutroux zijn slachtoffertjes in de achtertuinen van zijn huizen.

De fabriek van Verlipack sloot haar deuren in 1999.

Op de fabrieksmuur staan de hulpkreten van het zinkende schip: "Jumet Vivra".

Binnen hebben lokale bendes hun gedachten op de muur geklad.

Grof taalgebruik, primitieve symbolen, analfabetisme, beperkte gedachten zonder diepgang. Zijn ze de oorzaak of het gevolg van de neergang, van een mislukte opvoeding, van een perspectiefloze toekomst?



<i>Fabriek</i>	Verlipack
<i>Plaats</i>	Jumet
<i>Land</i>	België





Een eenzame caravan in de regen, aan het kanaal Brussel-Charleroi.

Zicht door een gebroken ruit.



Fabriek Carsid Cokesfabriek
Plaats Marchienne au Pont
Land België

Al in 1878 werd de exploitatie van de 'du gouffre' steenkoolader wettelijk geregeld. Op haar hoogtepunt produceerde deze mijn 540.000 ton steenkool per jaar. In mei 1969 sloot het bedrijf de laatste mijnschacht en tegelijkertijd haar deuren.

Naar het schijnt is er in 1982 een tijdje een zoo geweest in de mijngebouwen... Toen ik er kwam waren de meeste dieren verdwenen.

Fabriek Charbonnages 'du Gouffre'
Plaats Gilly-Soleilmont
Land België



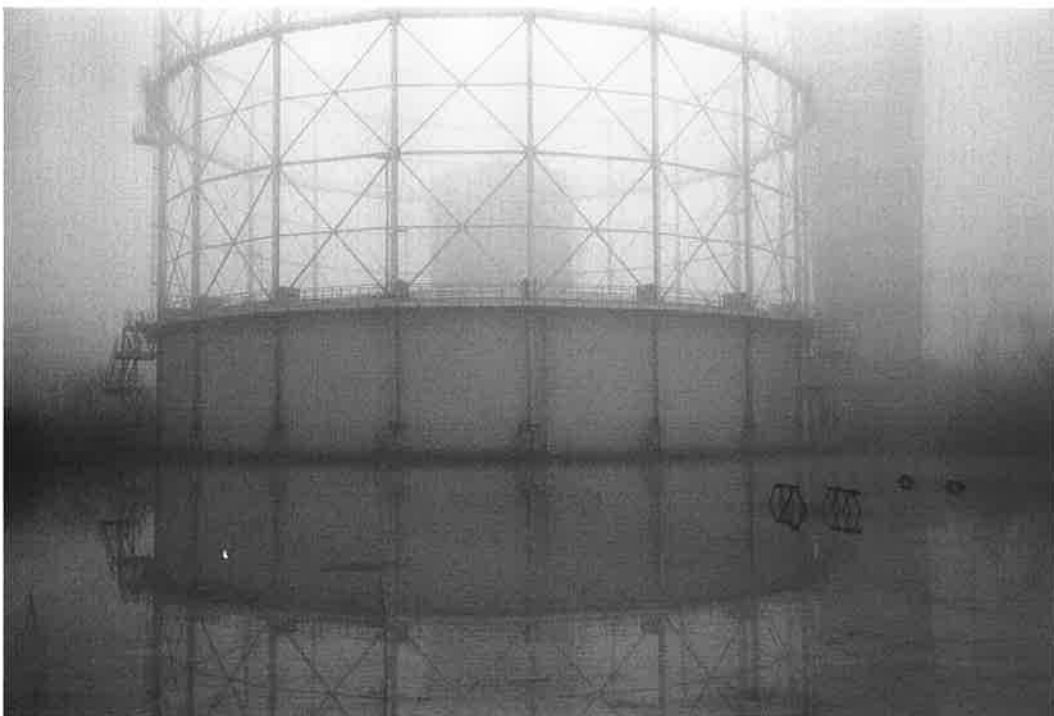
Fabriek Boulonnerie
Plaats La Louvière
Land België

Ik stond nog geen minuut met mezelf te overleggen hoe ik over die muur zou klimmen of een man in kamerjas en pantoffels kwam me te hulp. Een beetje verderop was de muur gedeeltelijk ingestort. Hij keek me nieuwsgierig aan, zoveel gebeurde er niet in deze volksbuurt, maar stelde verder geen vragen.

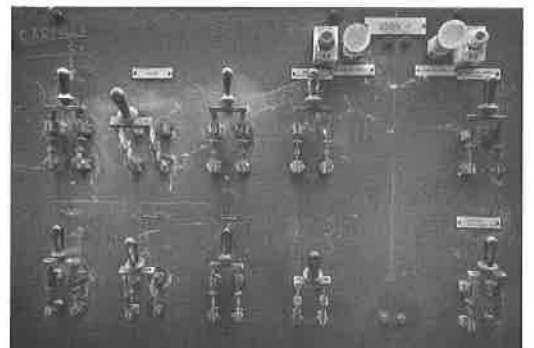
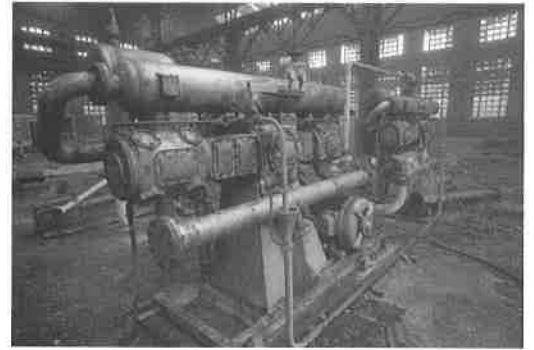
Aan de buitenkant zag de morsige fabriekshal er niet veel belovend uit, maar binnen stond een leger van machines, doodstil, netjes in het gelid, als in een Romeins legioen.

Tot de aanval zou niet meer worden overgegaan, de fabriek werd afgebroken, enkele machines kwamen terecht in een museum.





Fabriek SAFEA ammoniakfabriek
Plaats La Louvière
Land België



Bewaakt door Georges, zijn hond en vrouw (in volgorde van toenemend gevaar). Hectaren fabrieksgebouwen afgeschermd van de buitenwereld en overwoekerd door de natuur die schijnbaar geen last heeft van de vervuiling.

Hier rondlopen is als een uitgestorven Maya-stad ontdekken. Trappen en ladders klimmen tot boven de boomtoppen, donkere gangen leiden naar maffe bureaus met fossiele planten.

Overall onbegrijpelijke schakelborden en monsterlijke machines, slangachtige buizen, vreemde meters, giftige kranen, kleurrijke knoppen, onleesbare ponskaarten, eindeloze naamlijsten.

Georges is verhuisd, zijn plaats werd ingenomen door een leger bewaard met dynamiet en een ijzeren kogel.



Fabriek Cokesfabriek
Plaats Tertre
Land België



Mijn eerste grote ontdekking, mijn eerste liefde.

Helemaal alleen in dit verlaten land met zijn stille, grote, rustige gebouwen, waande ik me de enige overlevende na de apocalyps. Dagen liep ik rond in dit eindeloze doolhof van gangen, trappen, ladders en deuren.

Iedere keer weer ontdekte ik bureaus, labo's, kelders, machinehallen, ovens, opslagruimten en controlekamers.

Het leek als die onwankelbare gebouwen er altijd zouden zijn.

Vandaag is Tertre een troosteloos braakliggend terrein, zonder gebouwen, zonder herinneringen.





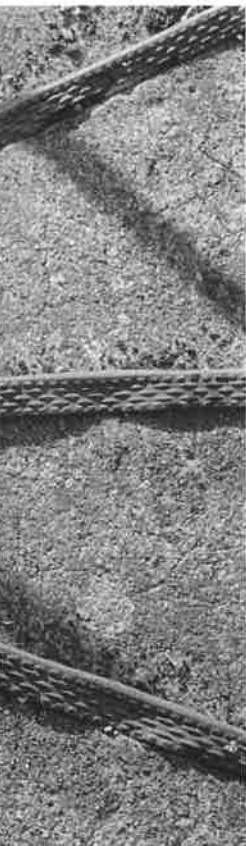
Fabriek Steenkoolwasserij
van Péronnes lez
Binche
Plaats Binche
Land België



Dit hallucinante monster werd in 1954 gebouwd met de gulle dollars van het Marshall plan, en met een lege kassa gesloten in 1969.

In tegenstelling tot andere steenkoolwasserijen in de buurt werd dit gebouw in één keer ontworpen en gebouwd waardoor het een uniek architectonisch geheel vormt.

De toegang is verboden, maar deuren en poort ontbreken, niet één raam is nog heel. Laat je niet misleiden door haar schoonheid: dit gebouw is levensgevaarlijk: smalle trappen met losse leuningen brengen je als in een doolhof naar het dak. Eén misstap kan je laatste zijn.



Fabriek Forges de Clabecq
Plaats Clabecq
Land België

Op de kruising van een autobaan, een kanaal en een spoorweg, op de overlapping van grootstad en platteland, ligt een staalfabriek.

Ooit werkten er 5000 arbeiders.

De strijd tegen het banenverlies was er één van communisme tegen kapitalisme, van de arbeiders tegen de bourgeoisie.

De strijd was hard tegen hard en van tevoren beslist.

Toen de storm ging liggen stonden tientallen gebouwen leeg, lag de hoogoven stil.

Vandaag denderen goederentreinen, bulldozers en vrachtwagens door die uitgestorven stad op weg naar de nieuwe hightech staalfabriek aan de andere kant van de site.



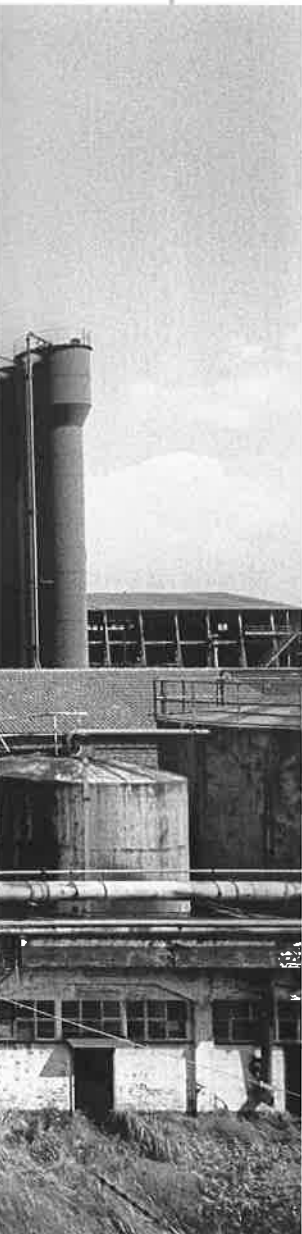
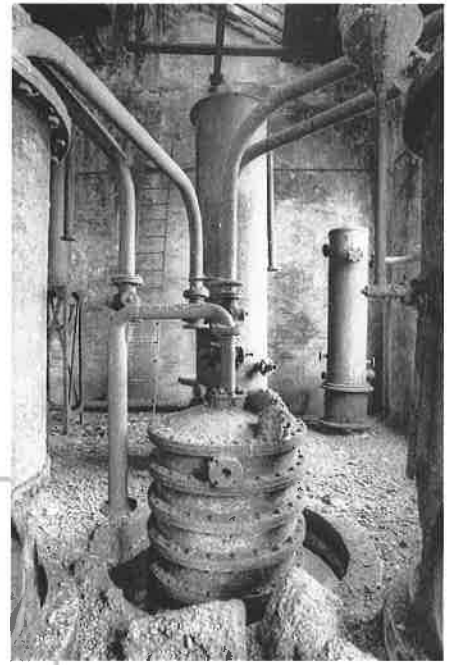


Reusachtig langgerekt gebouw langs een spoorweg. Binnen was het stil en het rook er naar droog, kruidig hout. Het gebouw had iets Japans met die gordijntjes en houten rekken... een soort meditatie-oord.



Fabriek Dakpannenfabriek
Plaats Marke
Land België



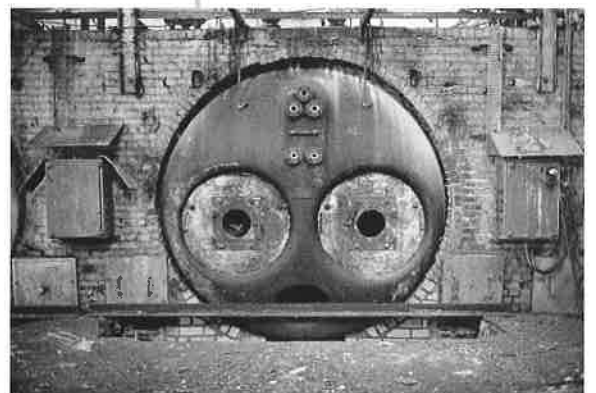


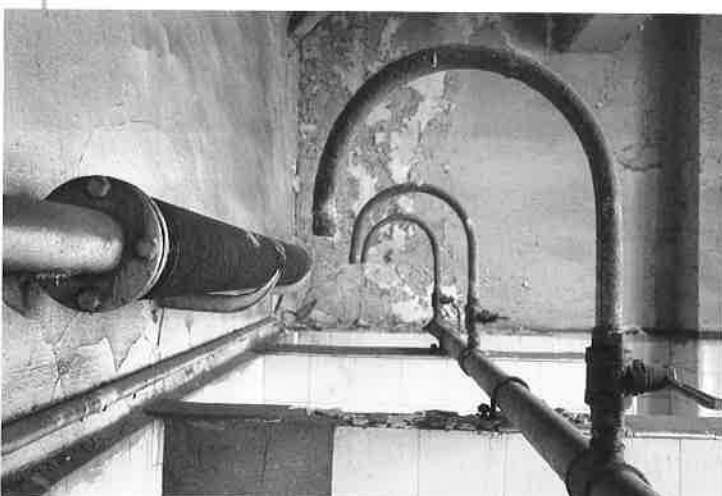
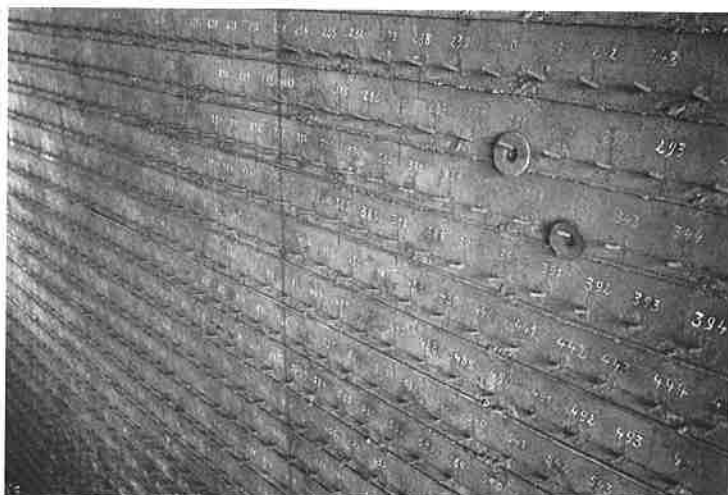
Fabriek Cokesfabriek
Plaats Zeebrugge
Land België



In 1900 werd een cokesfabriek gebouwd aan het kanaal in Zeebrugge. De fabriek werd in de loop der jaren uitgebreid, gebombardeerd, weer opgebouwd, gemoderniseerd, verkocht en tenslotte, bijna honderd jaar later, gesloten.

Toen ik er in 2001 voor het eerst kwam leek de fabriek op een boot die tijdens een zware storm averij had opgelopen, de haven niet meer haalde en gestrand was op een zandbank. De ladders, trappen en buizen waren compleet verroest door de zilte zeelucht. Een groepje luidruchtige meeuwen volgde mijn omzwervingen over de bouwvallige structuren. Bij iedere aarzeling schreeuwden ze beledigingen, bij iedere overwinning vielen ze boos aan als in een poging mij alsnog aan het wankele te brengen.





Fabriek Steenkoolmijn Hasard
Plaats Cheratte
Land België



De 'gevangenis'-toren dateert van 1907. Overal slingeren nog documenten rond, sommigen van 1926. In de lampenzaal, waar ook de prikboards van de vakbonden waren, hangen teksten in 5 talen: Frans, Nederlands, Italiaans, Grieks en Turks. De steekkaarten van de arbeiders hebben inderdaad exotische (maar nu vertrouwde) namen.

Het lijkt alsof de mijn in paniek is verlaten: de douchezalen liggen vol laarzen en kleren. In de kastjes liggen nog persoonlijke spullen.

De meeste gebouwen zijn in redelijk goede staat, maar veilig zijn ze niet: gaten onder losliggende deksels leiden recht naar de mijngangen onder de grond.



Fabriek Fabrieksgebouw
omgeving Zuidstation
Plaats Brussel
Land België

Vroeger werden hier machines gemaakt om hout te bewerken, een tijdlang diende dit gebouw als opslagplaats voor theaterdecors en voor het leegstond zat er een bedrijf in dat aan telefoonverkoop deed.

‘Gelukkig’ is de tijd van onzekerheid voorbij: lofts, winkels en een cinemazaal zullen de laatste sporen van Brusselse nijverheid uitwissen...

Buiten is het stil, zelfs de vogeltjes zwijgen in de schaduw van de zomermiddagzon.

Voor de bakker z'n kleren aan de haak hing, schudde hij ze uit, verschoof een stapel taartvormen en zette een stoel in de hoek.

Zou hij geweten hebben dat hij die deur nooit meer zou openen?

Sindsdien is de tijd blijven stilstaan. Alles is bedekt met een fijn laagje stof en de taartvormen zijn aan elkaar vastgeroest tot een breekbaar geheel.

Ondanks de wanorde ziet de oude bakkerij eruit alsof er morgen weer broden kunnen gebakken worden.



Fabriek Bakkerij
Plaats Provincie Namen
Land België





Fabriek Instituto Nacional de la Seguridad Social INSS
Plaats Recife
Land Brazilië

In dit land dat even mooi is als gevaarlijk, loop je niet zomaar in je eentje een leegstaand gebouw binnen.

Ik had een potige taxichauffeur uitgezocht om de volgende dag mee te gaan 'urban exploren'. Maar hij kwam niet opdagen. De

enige die op dat vroege uur al rondreed was João, een vriendelijke opa. Hij begreep wat ik zocht, bleek iedereen te kennen, sprak de juiste personen aan, betaalde een fooi waar het moest en regelde een toestemming.

Op dag 1 'ontdekten' we de verlaten Othon fabriek, op dag 2 het leegstaande kantoorgebouw van het INSS.



Fabriek Hoogoven Uckange
Plaats Uckange
Land Frankrijk

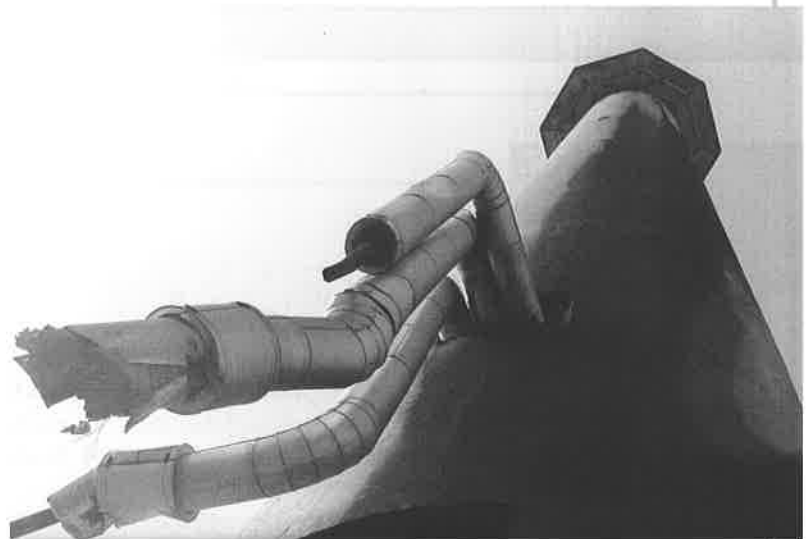
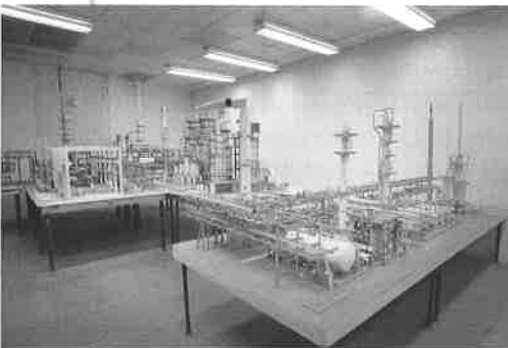
Onder urban explorers wordt beweerd dat het in het noorden van Frankrijk gevaarlijker is de auto een uur onbeheerd achter te laten, dan een hele dag rond te lopen in een verlaten fabriek.

De ruiten van de fabriek zijn ingegooid, de omheining al lang geleden opengeknipt. In dit stadje is de stilte neergedaald en zijn blijkbaar ook de laatste autodieven vertrokken.





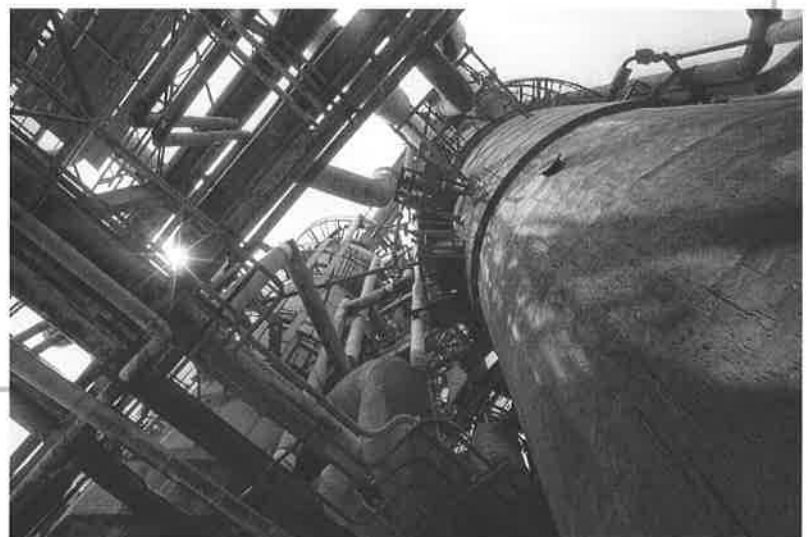
Fabriek Olieraffinaderij
Plaats Leuna
Land Duitsland



Verroest, stil en gigantisch.

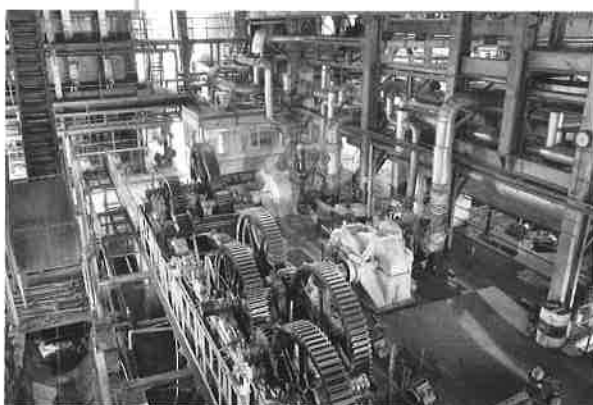
Hilter bouwde deze raffinaderij buiten bereik van de geallieerde bommenwerpers, om er kerosine te maken van bruinkool. Later werd hier Russische olie geraffineerd. In 1997 werd alle activiteit stilgelegd.

Terwijl ik door dit enorme monster van buizen, ladders en leidingen loop, bijten de bulldozers hun tanden stuk op de constructies die schijnbaar voor de eeuwigheid werden gebouwd.

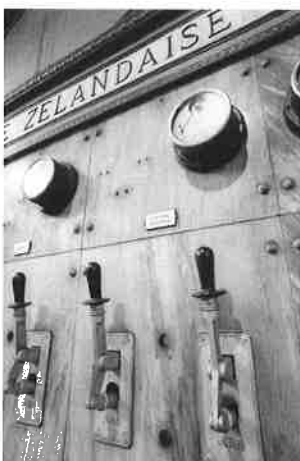


Op een half uurtje rijden van de all-inclusive resorts, van de merengue-danslessen aan het zwembad en de bierwedstrijden ligt een ingeslapen stadje. In het centrum rust een honderd jaar oude stoommachine met een suikerrietfabriek eromheen gebouwd. In 1999 werd de laatste oogst verwerkt, nu gaat alles naar Montellano met z'n modernere installaties.

Na al die jaren wordt de Ingenio Amistad nog altijd bewaakt door gewapende mannen. De druk van de armoede is groot, en zelfs een verroeste schroevendraaier is geld waard. Zouden ze hun geweren gebruiken? "Si, amigo!"



Fabriek Suikerrietfabriek Montellano/
Ingenio Amistad
Plaats Puerto Plata
Land Dominicaanse Republiek



Fabriek Cokesfabriek
Plaats Sluiskil
Land Nederland

Via via kwam ik te weten dat er enkel op zondag geen bewaking was, en dat ik me moest haasten omdat de afbraakwerken al begonnen waren.

Ik had één dag om deze gigant te leren kennen, en die dag was de zichtbaarheid honderd meter. terwijl het ene gebouw opdoemde, verdween het andere in de mist. Bijna op de tast dwaalde ik rond in die mysterieuze fabriek. In sommige machinekamers brandden nog lichtjes en kon ik zoemen van transformatoren horen. Andere gebouwen waren omsingeld door donkere, onheilspellende machines die de komende weken hun werk zouden afmaken.

Sluiskil zal voor mij altijd een mysterie blijven.





Silezië is een belangrijk industriegebied: mijnbouw, textiel, zink, ijzer, machineonderdelen, cokes, chemie...

Na de tweede wereldoorlog werd Pruisisch Silezië aan Polen toegevoegd, de Duitse bevolking moest vertrekken, de fabrieken en machines bleven achter.

Toen ik Ruda Slaska in 2001 bezocht, leek de hoofdactiviteit te bestaan uit het afbreken van die oude fabrieken. Terwijl bulldozers bezig waren de kolossale gebouwen plat te leggen, verzamelden schooiers resten steenkool om de koude winter door te komen.



<i>Fabriek</i>	Ruda Slaska
<i>Plaats</i>	Ruda Slaska
<i>Land</i>	Polen

Het is onmogelijk de aantrekkingskracht van de hoogovens te negeren. Ze zingen een betoverend lied om je in hun web van ladders en smalle trappen te lokken, hoger en hoger, zichtbaar voor de bewakers en een prooi voor de zwaartekracht.

Ik wist dat ik niet zou kunnen weerstaan... maar ik zou niet verder dan halverwege gaan.
Ik wist ook dat ik die belofte zou breken.



<i>Fabriek</i>	Hoogoven Arbed
<i>Plaats</i>	Esch-sur-Alzette
<i>Land</i>	G.-H.-Luxemburg

